

kiteljesítéseként megválasszák Sopron új, demokratikus, kormányzó testületét. Persze, ki más végezné a szervezési feladatokat – a jelöltek igazolását, beléptetését, ültetését –, mint a nemzetőr-karszalagos egyetemisták...

Emlékezésében *Peéry Rezső* visszaidézi azt a főlemelő, megindító élményt, ahogy a jelenlevők, a kezdeti bátortalanság után, rátalálnak a forra-

dalmian szép és pontos megszólításra: senki nem „elvtárs”, senki nem „úr” – mindenki „polgártárs”.

A 27-i itteni s a később lezajlott események föllevenítésével nem akarom elvenni *dr. Domonkos Ottó* kenyerét, egy gondolatnyi időre azonban még kérem a türelmüket.

Bocsássák meg nekem, hogy elfogult vagyok. Kétszeresen is. Egyfelől az

egyetem az életem fontos része, másfelől a város történetének ez a darabja a családomé is, az enyém is.

Büszkén emlékezem Sopron 50 évvel ezelőti bátorságára és tisztességére, amikor felkérem *dr. Domonkos Ottó* muzeológust, Sopron város díszpolgárát, hogy emléktábla avató beszédét tartsa meg.

Köszönöm, hogy meghallgattak.

Faragó Sándor rektor emlékbeszéde

„Tisztelt Polgármester Úr, Elnök Úr, Főosztályvezető Úr, Képviselő Hölgyek és Urak, Kedves Egykori Tanítványaink szerte e hazából és a batárokon túlról, Vezető- és Tanártársaim, Szeretett Városunk Polgárai, Egyetemi Polgárok, Hölgyeim és Uraim!

Szeretettel köszöntöm Önöket a Nyugat-magyarországi Egyetem jubileumi megemlékezésén, amelyen az 1956-os Forradalom és Szabadságharc 50. évfordulóját ünnepeljük.

A *genius loci*, a hely szelleme leng körül most bennünket, hiszen 50 évvel ezelőtt, itt az egykori SOTEX Kultúrházban volt az a már akkor forradalmi hevületű nagygyűlés, amelynek keretében megalakult a független ifjúsági szervezet a MEFESZ, az a történelemformáló nagygyűlés, amely tulajdonképpen elindította az Egyetem és Sopron forradalmát. Tisztelegve az ifjúság akkori elszántsága, változást követelő, bölcs döntései, követelése előtt – amelynek hasonmás kiadását Önök megkapták – választottuk ezt az épületet ünnepségünk helyszínéül.

Tisztelt Ünneplő Közönség!

Engedjék meg, hogy külön is nagy szeretettel emlékezzek minden egykori hallgatónkra, akik a forradalom dicső napjaiban a történések átélői, formálói, vagy társaik bizalmából vezetői voltak. Fájdalom, hogy közülük sokan már a mennyei hazából néznek le ránk, többen egészségi állapotuk miatt nem lehetnek velünk, vagy a távolság állt közöttünk. Biztosak vagyunk abban, hogy bárhol is élnek ma a földön, lélekben most velünk vannak. Annál nagyobb öröm viszont köszönteni a hazajöttöket, olykor először körünkben látni azokat, akik elfogadták meghívásunkat, s most itt vannak velünk. Isten hozott Benneteket újra Sopronban, az Alma Materben, a külföldön élőket a hazában is.

Hadd köszöntsem külön tisztelettel és szeretettel az 50 év előtti MEFESZ Intéző Bizottságának jelen lévő tagjait, *Bujdosó Alpár* elnök urat, *Nagy Lászlót* a későbbi elnököt, *Németh Kálmánt*, egyik mai emlékezőnket, a tegnapi városköszöntőn is szónokló *Gácsi Vendelt* a Katonai Csoport tagját. Köszöntöm *Kozák Antal* professzort, egykori hallgatónkat, egyetemünk díszdoktorát, aki *Saddler* professzornak az UBC Erdészeti Fakultása dékánjának üdvözlését is hozta.

De hadd emlékezzem a Forradalom tanári karára is, akik a selmeci-soproni hagyományok szellemében azonosultak hallgatóik törekvéseivel, atyai tanácsokkal látták el fiaikat, közülük a fiatalabbak pedig tevőlegesen is részt vettek a csoportok munkájában, alkalmasint szervezésében. A vezetők és a professzorok már nincsenek közöttünk, emlékük legyen áldott! Itt van ugyanakkor körünkben a Főiskola egykori főigazgatójának, a vancouveri Soproni Divízió dékánjának, néhai *Roller Kálmán* professzornak, egyetemünk díszpolgárának a fia, *ifjabb Roller Kálmán*, örülök és köszönöm, hogy velünk ünnepel!

És az akkor legfiatalabbak – Istennek

hála – még közöttünk élnek. A legnagyobb tisztelettel köszöntöm *Herpay Imre*, *Perlaki Ferenc*, *Rónai Ferenc*, *Roxer Egon*, *Vancsura Rudolf*, *Csanádi Etele*, *Zilabi József*, *Gereben Gábor* tanár urakat. Szintúgy köszöntöm nagy tisztelettel a távoli Vancouverben *Adamovich László* professzor urat, egyetemünk díszpolgárát, és Victoriában *Szy Ferenc* tanár urat. Isten még nagyon sokáig tartsa meg nekünk Öket!

És itt van körünkben egy nagyszerű ember, *Katona Sándor*, Sopron egykori rendőrkapitánya, aki tűzparancsát megtagadva nem lövetett a forradalmárokkal, aki rendőreivel a forradalom mellé állt, akit ezért 10 évre akartak ítélni, de végül „csak” másfél év fegyházbüntetéssel torolták meg hóstetteit. Köszönjük Neki!

Tisztelt Jelenlevők!

Két ugyancsak kiváló ember nagyon készült erre az ünnepre, ma mindkettő orvosi kezelés alatt áll, ezért nem lehetnek velünk.

Egyik *Grátzer Miklós* professzor, alias *Kulacs*, a forradalmi ifjúság jeles alakja, kanadai hallgatóink vezéregyénisége, a

Sopron Alumni elnöke, egyetemünk díszdoktora. Orvosai eltanácsolták a repüléstől, így értékes gondolatait – rendelkezésének megfelelően – egy hallgatónk tolmácsolta tegnap, és fogja elmondani ma is. Mindnyájunk nevében mielőbbi gyógyulást kívánunk Miklós!

És nem lehet itt *Várnai László* sem – akinek a neve talán nem mindenkinek ismerős –, de akik a határokon szolgáltak 1956-ban, azok tudják, hogy Ő volt a FEP parancsnok, s szorosan együttműködött a MEFESZ-szel. Őt nem tudták elítélni a Forradalom bukása után, mert egyetlen katonája, egyetlen egyetemista sem vallott rá. Az ünnepi készülődés izgalma megterhelte szervezetét és kórházba került. Neki is gyógyulást kívánunk.

Tisztelt Ünneplő Közönség!

Számunkra, akik most itt lehetünk, vagy a hosszabb életet adó Teremtő jóvoltából, vagy azért, mert a fiatalabb generációhoz soroltatunk, kötelességünk emlékezni a Forradalom és a megtorlások valamennyi magyar áldozatára. A szívünk még fájdalmasabban dobban, amikor az Egyetem és Sopron forradalmának elhunyt résztvevőire, az egykori hallgatókra, oktatókra emlékezünk. Kérem, hogy néma felállással adózzunk emlékükhöz!

Kedves Ünneplő Közönség!

Talán rendhagyó módon, de ünnepi beszédemben nem a Forradalom dicső napjainak kronológiáját fogom áttekinteni, hiszen azt megtették már korábban sokan, megettem 20-án magam is az Orsolya-téren a „Vértelen forradalom Sopron, 1956” című, a Lábasházban rendezett kiállítás megnyitóján, majd tegnap este, 1956-os Emlékművünk felavatásakor a Botanikus Kertben. Délután két könyvbemutatóra is sor kerül. Könyvekben, tuda-

mányos és memoár jellegű feldolgozásokban, a megidézt egyetemi és soproni forradalomra emlékeznek a szerzők, *íj. Sarkadi Sándor és dr. Illyés Benjamin*. Hamarosan látni fogják *Náblík Nárcisz*: „Forradalom vér nélkül Sopron, 1956” c. filmjét, az emlékezés tehát teljes lesz.

Nekem most, az Egyetem rektoraként, az utókor, az utódok értékelő szavait kell tolmácsolnom. Teszem ezt azzal az eltökélt szándékkal, hogy megnyugvással, hitelesen, valós értékén tudjuk besorolni 1956 Forradalmát az Egyetem két évszázados történelemkönyvébe.

Tisztelt Emlékezők!

Az emlékezésnek a feledés a kontrapunktja, az emlékezés az ember, az emberi közösség lelkiismeretének mozgatórugója. Az ember történelme során mindig tudta, hogy emlékezni kell, hiszen a tapasztalás során szerzett információk bevésése fennmaradásának záloga volt. Emlékezésre a testnek ugyanúgy szüksége volt, mint a léleknek. Emlékezni a jóra és a szépre, a feleslegesre, a talmira, a rosszra és a borzalmasra egyaránt. De addig, amíg a testet nem lehetett megtéveszteni, hogy mi a jó és mi a rossz, addig a lélek megtévesztésével gyakorta éltek az elnyomó társadalmakban. Az igazság eltagadása, az emlékezet háttérbe szorítása ugyanis a diktatúrák fennmaradásának lételme, létük alapja. S ha a tévtanokat, a hazugságokat gyakran mondják, tanítják, akkor azok számára, akiknek nincsenek alternatív saját tapasztalataik, nincsenek közvetlen emlékélményeik, vagy nem is éltek a kérdéses korban, azok számára könnyen elvész az igazság. A diktátorok azonban egy dolgot nem tanultak meg a történelemből, hogy az igazság előbb vagy utóbb, de mindig kiderül, mindig felülkerekedik a hazugságon. A

felismerés mindenkinek, de különösen a véltlen félrevezetetteknek szomorúan fájdalmas.

Valahogy így éltük meg mi fiatalabb generáció a rendszerváltoztatás után egész magyar történelmünket, távol és közelmúltunkat, benne 1956 forradalmát. Félrevezetve, megcsalva éreztük magunkat. Ugyanakkor sok mindenért kárpótolt bennük a Forradalom nagyszerűségének, tisztaságának a megismerése, a már kimondható szavak ereje, a személyek megnyilatkozásai, akikhez a történések kötődnek. Fájdalmas, egyszersmind felemelő volt olvasni-hallani a más-más okból küzdelmes, de többnyire sikeres sorsokat, életpályákat. Fájdalmas volt megtudni az itthon maradt aktív forradalmárokat ért hátrányos megkülönböztetést, amiről mindenki, ők maguk is hallgattak. Még fájdalmasabb volt szembesülni szakmailag tisztelt elődeink, oktatóink, vezetőink hibáival. Felnőtt fejjel – egyenként értékelve – érteni véljük motivációikat, de meg nem lehet érteni azokat, azonosulni pedig, különösen nem tudunk velük.

A fájdalomnak az emberi szervezetben ugyancsak az emlékeztetés a célja, azaz annak biztosítása, hogy a kellemetlen hatás meg ne ismétlődjön. A mi fájdalmunk nekünk bizonyossá tette egy életre, hogy 1956. október 23-a és november 4-e között nem „események”, nem „ellenforradalom”, hanem történelmünk legtisztább napjaiban „forradalom” tört ki, győzelmeskedett, majd idegen csizmák és tankok által eltiportattott.

És már ésszel tudjuk, és szívvel éreztük, hogy Ti itt kedves Firmáink, forradalmárok voltatok-vagytok, nem ellenforradalmárok, a haza leghűbb szolgálói voltatok-vagytok és nem hazaárulók, mint terjesztették Rólatok. És ezt nekünk, nekem kimondani legalább olyan boldogság, mint reményeim szerint Nektek az, hogy ezt megérhettétek.

Tudom, hogy a 33 év alatt átélt igazságtalanságok, méltánytalanságok fájdalmát az idő gyógyíthatja, de a lelkekben okozott sebek bár befornak, mindig megmaradnak. Különösen nehéz mindezen túltenni magát az embernek, vagy a megbocsátás keresztényi erényét gyakorolni akkor, amikor Ti mindvégig tudtátok, amit tegnap este *Grätzer Miklós* oly szépen, és oly igazul üzent: „’56-ban csak egy igaz, becsületes út volt, és az Alma Mater azt választotta”. Köszönjük Nektek ezt az igaz utat, hogy megcselekedtétek azt, amit megkövetelt a haza.

Kedves eltávozott és visszatért egykori Hallgatóink!

Különösen vonatkoznak elmondott gondolataim Rátok, akik elhagyták a hazát, akik emigráltak. Ma már ismerhetjük – sok-sok személyes beszélgetés, vallo-más által hitelesítve – azt a mérhetetlen vívódást, ami ezt a döntést megelőzte. A Forradalom előtti diktatúra módszerei millió elborzasztó példát vetítettek előre a forradalom utáni időszakra. Nem lehetett kétséges, hogy a hatalom – a szovjet tankok árménykában – bosszút forral. S valóban, a Forradalom utáni megtorlásokban 350 forradalmárt juttattak bitóra, tízezrek zártak börtönökbe, százezreket nyomorítottak meg lelkiileg. Ez elől a rémkép elől menekülni – tudva, hogy Sopron forradalma az Egyetem forradalma, a Ti személyes forradalmatok volt – fájdalmas, de logikus döntés volt. Veletek együtt kétszáz ezer ember hagyta el az országot, ennyi család szenvedte meg az elválást, ennyivel lett szegényebb ez a haza. Nem azok a bűnösök, akik elmentek, hanem azok, akik olyan helyzetet teremtettek e honban, amelyben nem volt más választás.

Itt kell köszönetet mondani mindenekelőtt Ausztriának, de Európa és a világ sok országának hogy a menekülőket befogadta, s tranzit-, vagy célországként segítette sorsuk jobbra fordulását. A következő köszönet Kanada és Brit kolumbia kormányáé, akik felismerték, hogy hallgatóink befogadásával kincsre lennek. Az időrend sorrendjében hálával emlékezzünk *Gordon Coxra*, Kanada bécsi nagykövetére, *John Pickersgillre*, Kanada bevándorlási miniszterére, *Harold Foleyre*, a Power River Papírgyár igazgatójára, *dr. George Allenre*, a UBC erdészeti karának dékánjára és *Norman MacKenziere*, a UBC elnökére.

Tisztelt Ünnepi Ülés!

A kivándoroltak többsége megállta a helyét az új hazákban, dicsőséget hozva a magyar névnek. Egyetemünk emigrált hallgatóira ezt kizárólagos biztonsággal mondhatom, sőt, amikor arra már mód nyílt, segítették a hazát, segítették az Alma Matert. Akik a tudományos kapcsolatokat is építették, s elismert tudósokká is váltak, számukra Egyetemünk honoris causa doktori címet adományozta – így névsor szerint *Balatinecz Jánosnak*, *Bariska Mibálynak*, *Bódi Józsefnek*, *Grátzer Miklósnak*, *Iffjú Gézőnak*, *Kató Ferencnek*, *Kozák Antalnak* és *Sziklai Oszkárnak*. Sokan kaptak más elismerést, kitüntetést is. Köszönet munkájuk-

kért, köszönet hűségükért, de köszönet mindenkinek, aki a legkisebb ragaszkodását is kinyilvánította az Alma Mater felé. Higgyétek el, nagy erőt adott ez, nagy erőt ad ez nekünk!

Egyetlen ember volt, aki számára nem akart megszületni az elégtétel és a kien-gesztelés, Ő pedig *Roller Kálmán* – igazgató, majd dékán – volt. Ő is a bűnbakkeresés és bűnbaktalálás klasszikus kádári módszerének az áldozata. Ma már tudjuk, Roller Kálmán – tanártársaival együtt – Európában akarta tartani – s hangsúlyozottan együtt akarta tartani – a hallgató-ságot, tudván, hogy esélyük együtt lesz a legnagyobb a túlélésre, az érvényesülés-re. Európában, ahonnan, ha mód nyílik rá, gyors lehet a hazaút. Azonban Európa egyetlen országa sem adta meg nekik ezt a lehetőséget. Az Európában maradtak

csak kisebb csoportokban – Németországban, Svájcban, Ausztriában – tudtak tovább tanulni, természetesen nem anyanyelvükön. Kanada kínált egyedül generális, kedvező megoldást, azaz az együtt maradás és a tanulmányok magyar nyelvű befejezésének, a tanulás anyagi támogatásának közös esélyét. A döntés még így sem volt könnyű, de végül is demokratikusan született meg. Roller Kálmán tehát nem elvitte Kanadába a 200 diákot és a 20 oktatót, hanem az elmenni szándékozokat egyben tartotta, és 5 évfolyam számára biztosította a diplomához jutás lehetőségét. Közülük 141-en kaptak diplomát, s szerezhettek munkásságukkal hírnevet maguknak, a vancouveri Sopron Faculty of Forestrynek, s ezen keresztül a soproni Alma Maternek is. E tett nem bűn volt, hanem erény, ez nem elítélendő, hanem dicsérendő cselekedet volt.

Számunkra, s talán Roller Kálmán számára is megnyugvás, hogy 2004-ben

az Egyetem Tanácsa – elvetve a korábbi értékelést – elsőként tüntette ki Őt a Nyugat-magyarországi Egyetem Díszpolgára címmel. Indoklásunkban az imént általam elmondottak szerepeltek. Öröm számomra, hogy telefonon magam közölhettem vele a döntést, s csak abban reménykedhetünk, hogy meg-szépítette életének utolsó napjait.

Tisztelt Itthon maradt Hallgatóink és Tanáraink!

A dolgok természetéből fakad, hogy egy családban mindig többet beszélnek az elment fiúról, mint az otthon maradtóról. Az valahogy természetes, hogy valaki otthon marad. De vajon természetes volt ez 1956-ban is, az volt-e a Forradalom bukása után is? Tudjuk, hogy nem!

Az Alma Maternek minden körülmények között – még a diktatúra körülményei között is – élni kell, élni kellett, az itthon maradtoknak be kellett fejezniük tanulmányaikat, s az új generációkat is el kellett indítani az életpályákon. Az itthon maradtok szerencséje az volt, hogy a professzori és tanári gárda nagyobb része nem távozott külföldre, s szorgalmazta a tanulmányok mielőbbi folytatását. A maradt, a visszatért és az 1950-es években elbocsátott, de rehabilitált és visszavett hallgatókkal – a hallgatók érdekében – az országban elsőként elkezdődött az oktatás. Ahogy a forradalomban az élen jártak, a tanításban-tanulásban is azt tették. A professzorok és a vezetők tudták, hogy csak abban az esetben maradhat meg a Főiskola, ha az működik, mert a hatalom csak ürügyet keresett arra, hogy egy egyébként sem kívánatos múltú, „ellenforradalmi” fészket megszüntessen. A Főiskola azon tanárai, akik a forradalomban szívvel-lélekkel az ifjúság mellé álltak, ugyanilyen elszántsággal küzdöttek az Alma Mater és a hallgatók védelméért. S a Főiskola megmaradt, elbocsátások sem történtek, az itthon végzett erdémémőkök, a később végzett faipari-, környezet-, vadgazda- és természetvédelmi mémőkök is nagy megbecsülést szereztek maguknak és az Alma Maternek egyaránt.

Ha az évforduló őszinte szívű napjaiban az érzelemtől mentes igazságot keressük, akkor meg kell állapítanunk, hogy azok a küzdelmek, amelyeket az Alma Mater fennmaradásáért, végső soron értünk, utódokért folytattak, megfelelt a legszebb selmeci hagyományoknak. Mint ahogy az itthon maradt hallgatók döntő többsége sem tagadta meg sem forradalmát, sem az Alma Mater szellemét. Nem is lehetett másként, hisz Ők is abban a szellemben, a selmeci-

soproni szellemben nevelkedtek, mint az eltávozottak. Ennek az igazságnak a kimondása is az ünnepi visszaemlékezés feladata.

És ahogy elégtételt szolgáltatva meg kellett nyilatkoznunk Roller Kálmánról, nem zárhatjuk le a múltat *Magyar János* ténykedésének értékelése nélkül sem. Magyar János munkásságának megítélését a szélsőségek jellemzik. Egyesek a rendteremtő, kádárista vezető, az árulót, mások a kényszerpályán mozgó réalpolitikust látják és láttatják benne. Egy bukott forradalom érzelmektől átítatott utóéletében mindenkinek – saját életútja alapján – szíve joga pro és kontra véleményt mondani, s mi azt tiszteletben tartjuk. De a valóság, mint minden valóság árnyaltabb, az ember, minden ember sokszínű, nem csak fehér vagy fekete. Magyar Jánosnak, Roller Kálmán soproni utódjának mint vezetőnek, elvithatatlan érdeme, hogy megőrizte az egyetemet, s megakadályozta a megtorlásokat. Ennyiben Magyar János tevékenysége az utókor objektív értékelését is kiállja.

De a cél nem szentesíthet minden esz-közt, kedves hallgatóim! A mentés magasztos feladata nem történhet, nem történhetett volna meg mások becsületének porba alázásával. Az Egyetem szétszakadásának okaként a Kádár-rezsim nem önmagát okolta, hanem a védekezésre képtelen eltávozottakat nevezte meg. Magyar János – talán a rendszer iránti elkötelezettségéből, talán a helyzet nem körültekintő elemzéséből, talán félelemből, talán megalkuvásból, talán mindezekből együttvéve – elfogadta a diktatúra ítéletét és haláláig helyesnek értékelte döntéseit. Munkásságának ez a fele – a teljes valóság ismerete alapján – nem állta ki a történelem próbáját, s az utódok, az Egyetem mai vezetése számára nem vállalható.

Az itthon végzett erdőmérnökökre – különösen azokra, akik a forradalomban tevőlegesen részt vettek – a hallgatás és elhallgatás, az utánanyúlás és ellehetetlenítés politikája várt, s igen hatékony volt.

Az atrocitások és hátrányok sokáig titokban maradtak, mert azokról nem volt tanácsos beszélni. Minden forradalmár magán viselte 1989-ig az „ellenforradalmár” stigmáját, amire mindig figyelmeztették is őket. Ők ugyan – szemben az emigrálni kényszerültekkel – megtartották a hazát – igaz, a hazát képviselő állam mostohán bánt velük –, de életpályájukon, karrierben – mint „megbízhatatlanok” – zömében elvesztették azt, amit emigráns társaik megnyertek az új hazában.

Így a forradalom gyermekei a szó legszélesebb értelmében valamennyien vesztesek voltak. És mégsem mondhatjuk róluk, nem mondhatjuk Rólatok, hogy boldogtalanok lettetek volna, hogy boldogtalanok vagytok. Sokat gondoltam rajta, hogy miért van ez így? Azon túl, hogy tehetség, tudás, elszántság munkált Benneteket, a bizonyítási vágy, amelyet az összefogás és összetartozás is erősített, egy semmivel sem pótolható energia, hitetek és igazságotok ereje volt mindennek a hajtómotorja.

Mert Ti tudátok – és most még egyszer idézem Grátzer Miklóst –, hogy „’56-ban csak egy igaz, becsületes út volt, és az Alma Mater azt választotta”, hogy Ti egyenként is azt az egy helyes, igaz, becsületes utat választottátok.

Kedves Volt Hallgatóink!

A rendszerváltoztatás után az egyetem vezetése – *Winkler András* rektor kezdeményezésére – kinyújthatta, mert ki akarta nyújtani kezeit a Forradalom hallgatói, különösen a külföldre kényszerült és ott végzett mérnökök felé. Ez a mindkét fél részéről vágyott egymásra találás már másfél évtizede tart. Őszinte óhajtásunk, hogy a korábbi méltánytalanságokból fakadó még fel-felsajduló fájdalmak egyre kisebbek legyenek.

A Nyugat-magyarországi Egyetem által, 1956 forradalma ötvenedik jubileumára szervezett emlék-folyam híven

tükrözi az Egyetem jelenlegi vezetésének, tanári gárdájának és hallgatóságának a magyar nép forradalma iránti elkötelezettségét, forradalmárai iránti tiszteletét, büszkeségét, háláját.

Legyen ünnepségeinkkel kapcsolatos minden ténykedésünk engesztelő elégtétel mindazok számára, akikkel szemben az elnyomó hatalom igazságtalanságokat, méltánytalanságokat terjesztett, foganatosított, a haza ellenségeinek nyilvánított. Tudjuk, éppen Ők voltak az igazi hazafiak, Ők képviselték a magyar nép érdekeit.

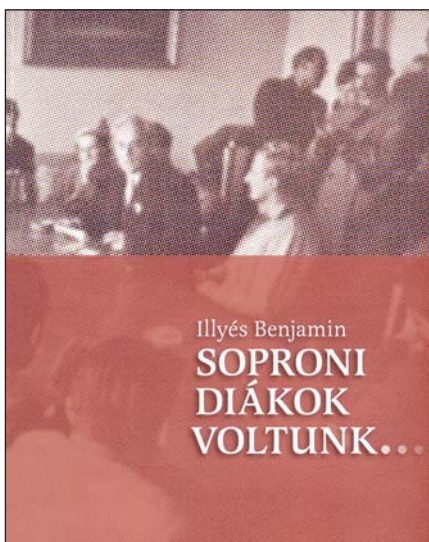
Az ünnepségek meghitt, magasztos és felemelő pillanataival megerősítve, az Egyetem jelenlegi vezetőjeként mindazoktól ünnepélyesen bocsánatot, de egyúttal az Egyetem számára felmentést kérek, akik itt az intézményben, vagy az intézménytől szenvedtek el méltánytalanságokat, igazságtalanságokat.

Kérem, a szeretett „tápláló anyát”, az Alma Matert ne kárhoztassátok. Emberek vétkeiért, embereknek kell vezetelnüök, tetteikről a Mindenható és az objektív utókor mondja ki a végső szót. A hibákat a véten utódoknak kell feltárniuk, s a nem általuk ejtett csorbát kiköszörölnüök. Ezen dolgozunk, kizárólag ez a cél vezérel bennünket!

Kedves Ünneplő Közönség!

„Historia est magistra vitae”. A Forradalom soproni diákságának és elkötelezett tanárainak cselekedetei jó mesterként tanítsanak bennünket helyes helyzetfelismerésre és értékelésre, odaadásra, kitartásra, áldozatvállalásra, ha kell önfeláldozásra, de mindenekelött hazaszeretetre. Csak ebben az esetben volt értelme 1956 Forradalmának, csak ebben az esetben volt értelme forradalmi ifjúságunk és tanáraink helyállásának, csakis ebben az esetben van értelme minden körülmények között, megtisztultan, az egyedüli, igaz, becsületes utat választani. Úgy legyen!

(A fotókat Pápai Gábor készítette)

Lassan két tucat könyv, tanulmány, film jelent meg az 1956-os soproni eseményekkel kapcsolatban. S íme itt egy újabb: Illyés Benjamin „Soproni diákok voltunk” c. kiadványa.

A szerző tanévenként követi végig a főiskola és évfolyamának történéseit.

A legizgalmasabb negyedik tanévet, mely egybeesett az 56-os eseményekkel, Nagy László foglalta össze. Innen kezdve párhuzamosan ismerhetjük meg a Sopronban maradtak és a külfont választottak, elsősorban a Kanadában tanulmányaikat folytatók sorsát. A párhuzam az egyes részletek felvillantásával követi a történéseket.

Az olvasó végül is tanulságos következtetésre jut. Az itthonmaradottak „forradalmi hevületét” a hagyományápolás addig tiltott gyakorlásának engedélyezésével csitították, így adva kóstolót a „szabadságból”. A fekete leves azonban a végzés után lett tálalva, hiszen az 56-os eseményekben exponáltak diplomájuk ellenére is csak kerületvezetői beosztásra javasolták, nyilván központi pártuasítás nyomására, melyet Magyar János enyhített. Ezzel elkezdődött az a folyamat, amelynek hatása máig is tart. Nevezetesen az, hogy a boldogulás érdekében öncenzúrázással, a hatalomhoz való erősebb vagy finomabb behódolással lehet csak előrejutni. Talán ezért van az, hogy a nyugatra került évfolyamtársak, tanárok mondhatni végső rehabilitációjára a rendszerváltozás után is másfél évtizedet kellett várni.

„Természetesen az eszmei zűrzavar megszűntetése, ami az oktatók és hallgatók gondolkodásában az ellenforradalom hatására jelentkezett, csak fokozatosan történt meg” – olvashatjuk a „Mindnyájan voltunk egyszer az Akadémián” 1970-ben megjelent kötetében.

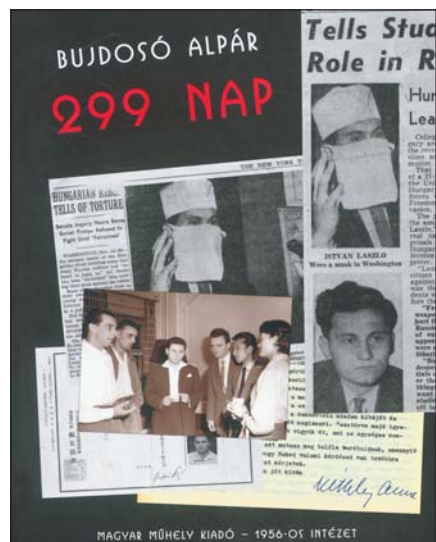
Tehát nem a külhonba szakadtak fejében volt „eszmei zűrzavar”, és ahhoz hogy

a nézetek 50 év után simulhattak úgy, ahogy össze, bizony kellett egy rendszerváltás is.

Tanulságos Illyés Benjamin visszaemlékezése, mert gondolatokat szül, magunknak feltett kérdésekre adhat választ... de nem mindegyikre. Például arra sem, hogy miért lett olykor a hatalom számára ismét kényelmetlen a nemzeti zászló... De hát ez már egy másik történet.

***

A szerző, Bujdosó Alpár írja előszavában: „Furcsa könyvet, furcsa memoárt tart kezében az olvasó. Nem az 1956-os forradalomról szól közvetlenül, mégis minden sorában erről van szó. Lapról lapra szinte majdnem rekonstruálhatók az események, ha nem is teljességükben, de teljes fontosságukban. Nem az eseményekről szól e könyv – arról született már néhány munka –, hanem arról, ami mögötte volt. 1960 nyarán néhány kíváncsi érdeklődőnek kellemes nyári estéken felidéztem a történeteket, szigorúan a naplóm bejegyzéseire támaszkodva. A beszélgetéseket hangszalagra vettük. A jelen kötetben közreadott szöveg a hangszalagra felvett

anyag szerkesztett változata, tehát a napló rekonstrukciója, amelyet még egyszer szorosán összevettem a füzetbe kézzel leírt anyaggal, és ellátam lábjegyzetekkel. A könyvben foglaltak tehát nem emlékek, s így hitelesnek tekinthetők.”

A könyv az Országos Erdészeti Egyesület titkárságán megrendelhető.

Pápai Gábor

Kihelyezett szerkesztőbizottsági ülés

A Nyugat-magyarországi Egyetem műemlék könyvtárában tartotta októberi ülését az Erdészeti Lapok Szerkesztő Bizottsága. Jelen voltak: prof. dr. Faragó Sándor rektor, prof. dr. Náhlik András dékán, dr. Pethő József, az OEE elnöke, ifj. Sarkadi Sándor könyvtári főigazgató, Tompa Zsoltné könyvtári munkatárs, Kaczvinszky Tamás, a HÖK elnöke, Mészáros Péter, a HÖK alelnöke, Ormos Balázs, az OEE főtktára, Pápai Gábor, az EL főszerkesztője, prof. dr. Bartha Dénes, Puskás Lajos, Lengyel László, szerkesztőbizottsági tagok, Haraszi Gyula, a Szerkesztő Bizottság elnöke.

Pethő József köszöntőjében megráztatta, hogy az egyetem könyvtárának falai között ülésezhettünk. Beszélt az erdészeti ágazat egysége megteremtésének fontosságáról, és feladatként jelölte meg az oktatás és a kutatás hangsúlyo-

zottabb megjelenését az Erdészeti Lapokban. Faragó Sándor rektor tájékoztatta a jelenlévőket az egyetem helyzetéről, feladatairól. Náhlik András, az Erdészeti Kar dékánja reményei szerint ez a találkozás új fejezetet nyithat az egyetem és az egyesület kapcsolatában. A HÖK jelen lévő képviselői sajnálkoztak a közszereplése miatt. Ifj. Sarkadi Sándor főigazgató is tájékoztatta a Szerkesztő Bizottságot a könyvtár feladatairól, és külön kérte az Erdészeti Lapokkal való szorosabb együttműködést.

Fotó: Pápai G.

